

Archeologienota
Verslag van Resultaten
bureauonderzoek: 2020C435

Sint-Martens-Leerne
Leernsesteenweg

Ruben Vergauwe, Pieter Laloo

Colofon

Project:
Sint-Martens-Leerne Leernesteenweg

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv (GATE)
Ruben Vergauwe & Pieter Laloo

© 2020 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bv.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	1
1. Bureauonderzoek [BO]	1
1.1 Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1 Administratieve gegevens	1
1.1.2 Onderzoekskader	3
1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen	3
1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota	10
1.1.3 Onderzoeksopdracht	10
1.1.3.1 Archeologische voorkennis	10
1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	10
1.1.3.3 Randvoorwaarden	10
1.1.4 Werkwijze en strategie van het onderzoek	11
1.2 Assessmentrapport	12
1.2.1 Landschappelijke situering	12
1.2.2 Historisch cartografische situering	17
1.2.3 Archeologische situering	24
1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied	26
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	26
Bibliografie	28
Bijlage	30

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de bouw van een nieuw warenhuis langs de Leernsesteenweg in Sint-Martens-Leerne.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

Een archeologienota vormt, na aktename door de bevoegde instantie, de eindfase van het archeologisch vooronderzoek (tenzij gekozen wordt voor een vooronderzoek in uitgesteld traject). De doelstellingen van een archeologienota zijn een overzicht te bieden van de resultaten van de uitgevoerde onderzoekshandelingen binnen dit traject en een inschatting te geven van de waarde van het aangetroffen archeologisch erfgoed, inclusief een wijze voor de omgang daarmee. Het Verslag van Resultaten dat in onderhavige tekst uit de doeken wordt gedaan, vormt het eerste deel van de archeologienota, beschrijft het uitgevoerde vooronderzoek, en biedt inzicht in de uitvoeringswijze en resultaten van het onderzoek en in het wetenschappelijk potentieel en de betekenis van de archeologische resten in het projectgebied. Het vormt de basis voor de uitwerking van een Programma van Maatregelen dat in een tweede, afzonderlijk deel van de archeologienota verder wordt toegelicht.

Gezien een landschappelijk bodemonderzoek en een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door de aard van de geplande werken onmogelijk of juridisch, economisch of maatschappelijk onwenselijk is, gaat het om een archeologienota enkel op basis van een bureauonderzoek met een advies naar een uitgesteld vooronderzoek in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door een vooronderzoek met ingreep in de bodem, werfbegeleiding of vrijgave. Dit Verslag van Resultaten omvat daarom enkel de resultaten van het bureauonderzoek waarin de gekende of ontsloten informatiebronnen naast elkaar worden geplaatst en met elkaar worden geconfronteerd.

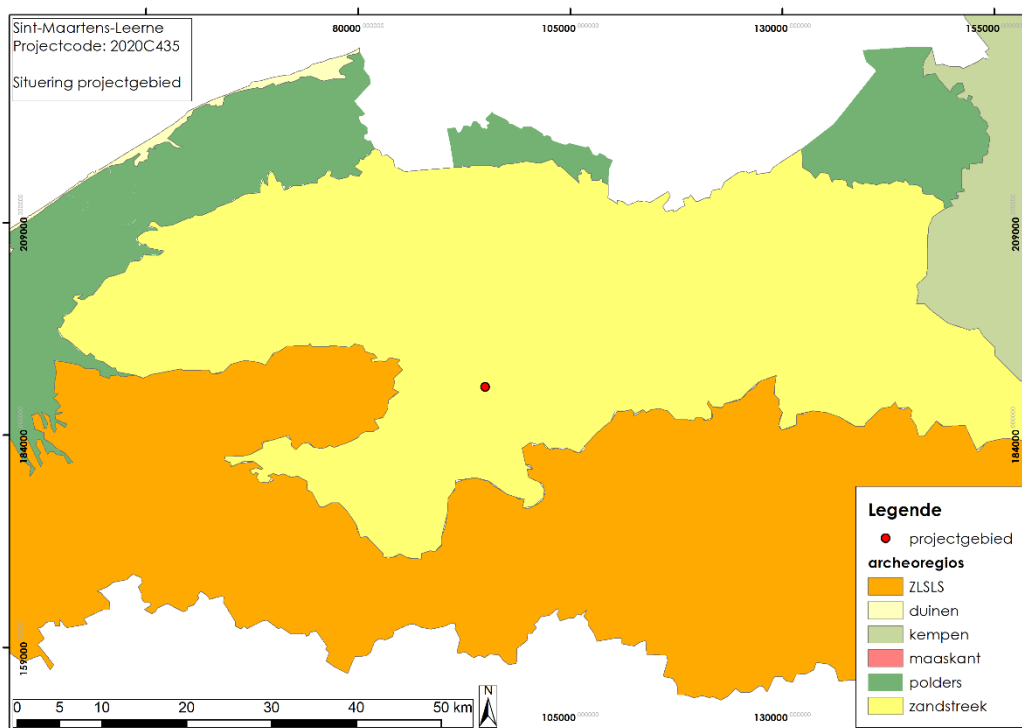
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek [BO]

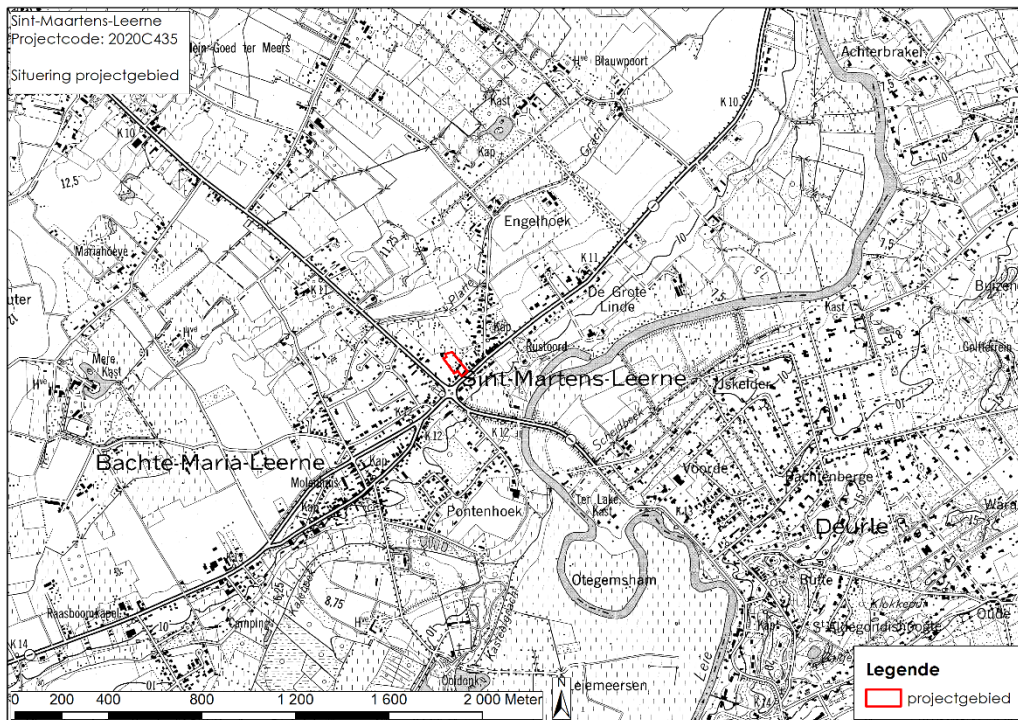
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

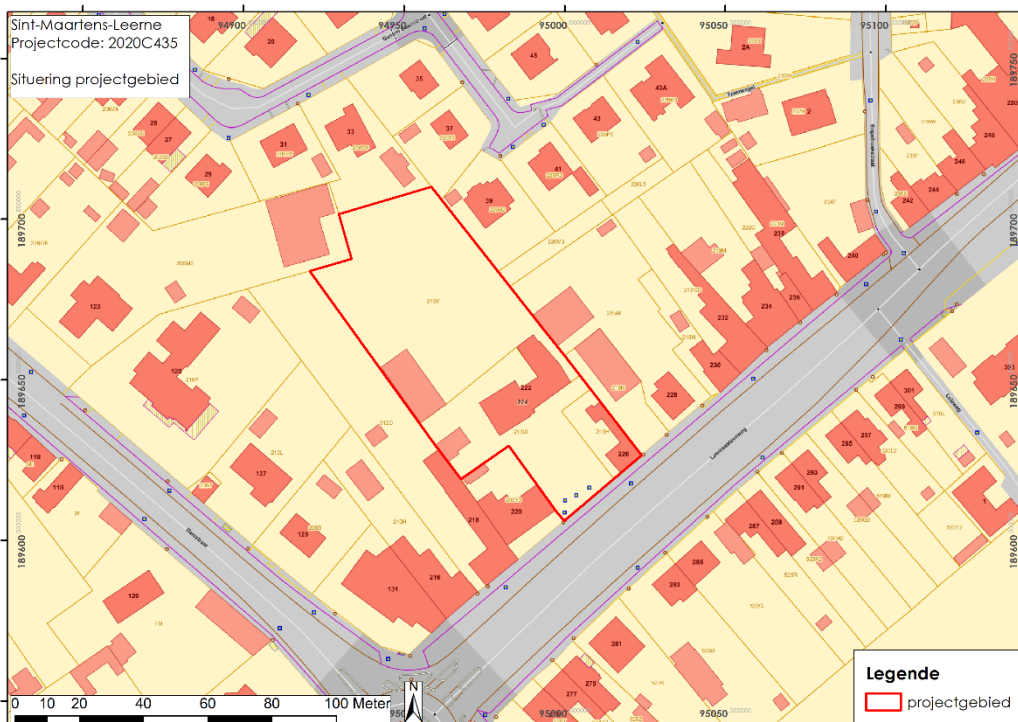
Projectcode	2020C435			
Locatiegegevens	Gemeente Deelgemeente Adres Toponiem		Deinze	
			Sint-Martens-Leerne	
			Leernsesteenweg 222-226	
			Leernsesteenweg	
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	94920.581615	X2	95023.901283
	Y1	189606.146038	Y2	189710.087478
Kadastrale gegevens	Gemeente Afdeling Sectie Perceelsnummer(s)		Deinze	
			11	
			A	
			213H, 213W, 213Y & 213X	
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Ruben Vergauwe (archeoloog), Pieter Laloo (erkend archeoloog)			
Externe advisering	/			

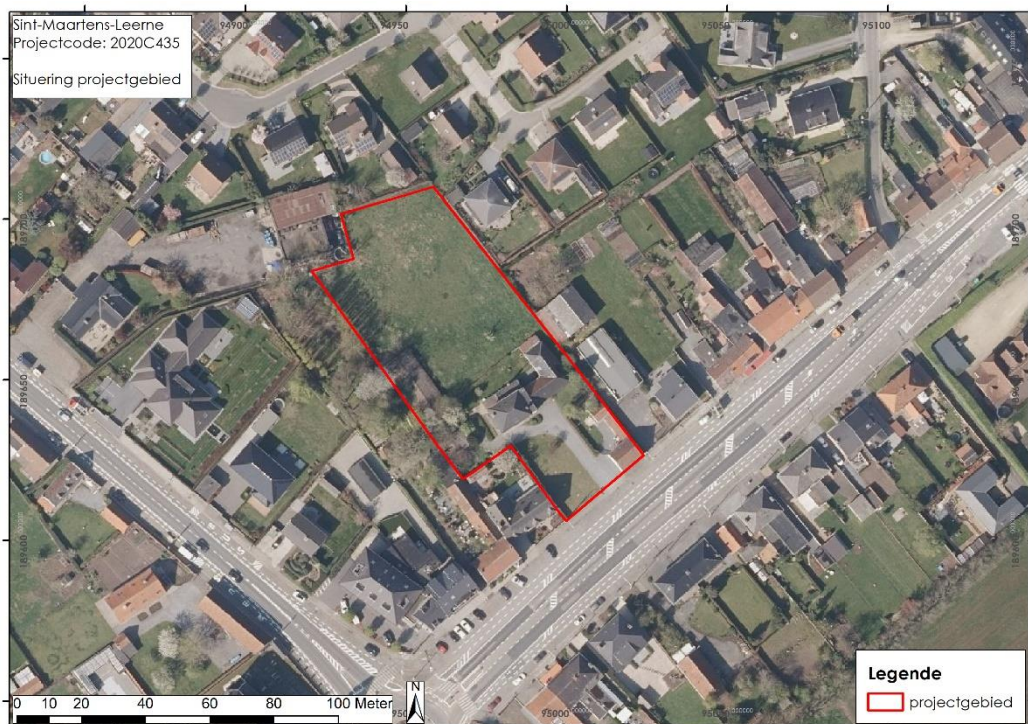
Figuur 1: Situering van projectgebied op archeoregio's.

Figuur 2: Situering van projectgebied op topografische kaart (bron: Topografische Kaart van België, kaartblad 21; Geopunt/AGIV).

Figuur 3: Situering van projectgebied op kadaster (bron: GRB; Geopunt/AGIV).

Figuur 4: Situering van projectgebied op orthofoto (bron: orthofotomozaïek winteropname 2019; Geopunt/AGIV).

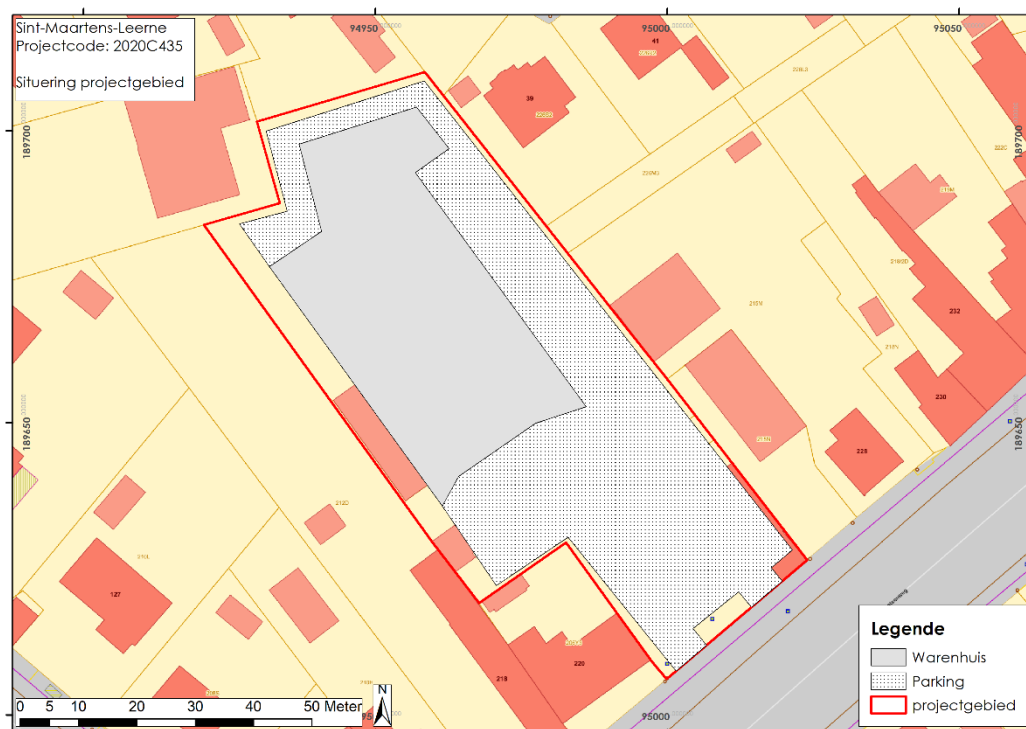
1.1.2 Onderzoekskader

1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer plant de bouw van een warehouse in het projectgebied (Figuur 5). Concreet dienen voorafgaand aan de aanleg van het warehouse een aantal structuren die momenteel aanwezig zijn op het projectgebied te worden gesloopt (Figuur 6 tot Figuur 10).

Het nieuwe warehouse heeft een oppervlakte van ca. 1720 m². Deze constructie wordt gefundeerd op een reeks van funderingssokkels van ca. 1 bij 1 bij 1 m waarbij de top van deze put zich op ca. 80 cm onder het oppervlak zal bevinden. Deze funderingsputten situeren zich onder de contouren van het gebouw (Figuur 13). De totale verstoring als gevolg van deze funderingsputten reikt bijgevolg **tot ca. 1.8m onder het maaiveld**. De overige oppervlakte, namelijk de vloeropbouw, van het gebouw zal een verstoring teweeg brengen van **ca. 50 cm onder het maaiveld** (Figuur 11 tot Figuur 13).

Rondom dit gebouw wordt eveneens een parking aangelegd onder de vorm van een volledig geasfalteerde zone. De verstoring die deze constructie zal teweeg brengen op de ondergrond reikt **tot ca. 50 cm onder het maaiveld**.

Figuur 5: Geplande werkzaamheden en bodemingrepen op kadaster (bron: GRB; Geopunt/AGIV).

Figuur 6: Foto met huidige toestand van het terrein, vanaf de Leernesteenweg naar NW.

Figuur 7: Foto met huidige toestand van het terrein, centraal op het terrein naar het W.

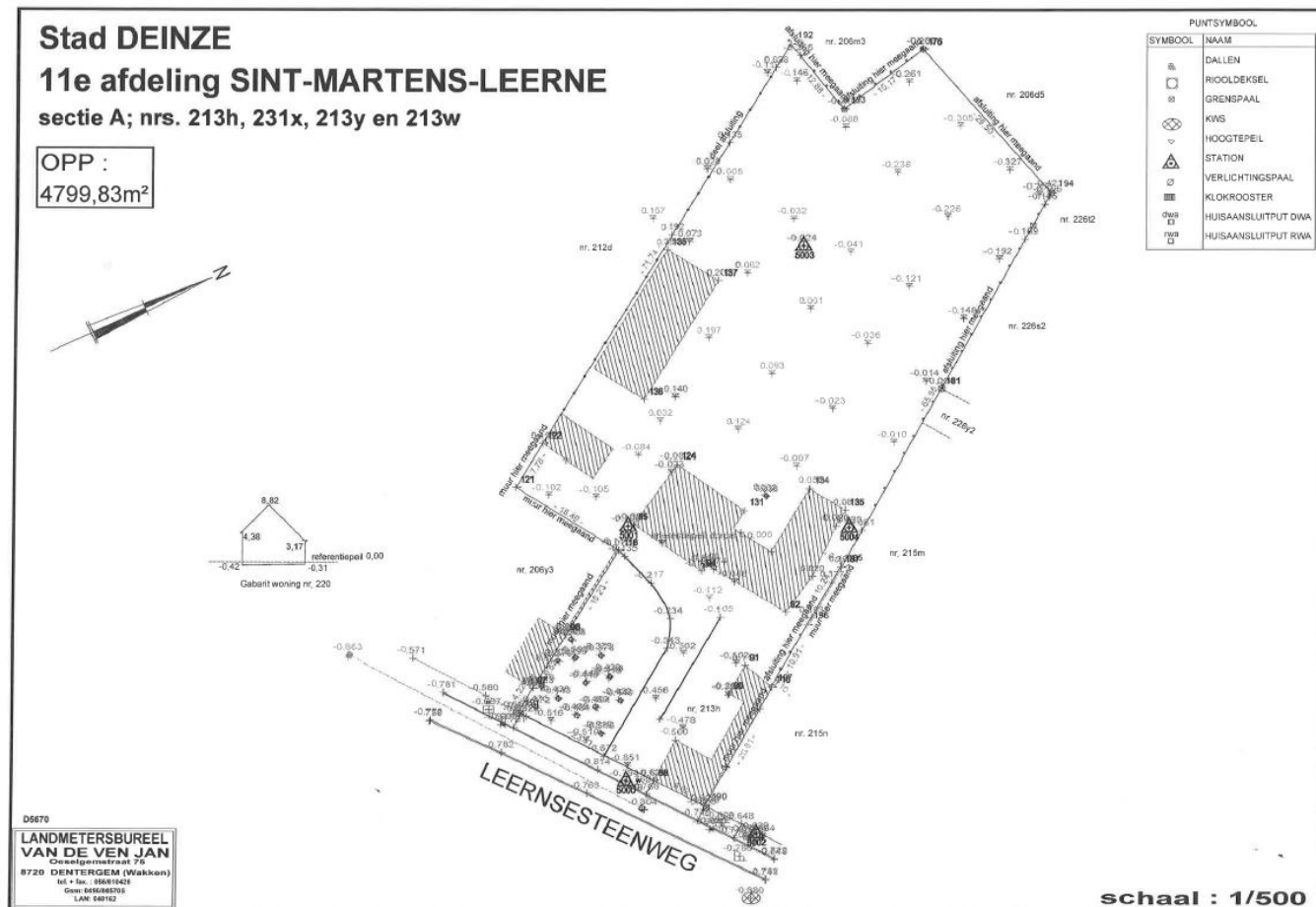
Figuur 8: Foto met huidige toestand van het terrein, vanuit noordoostelijke hoek van het terrein naar ZO.

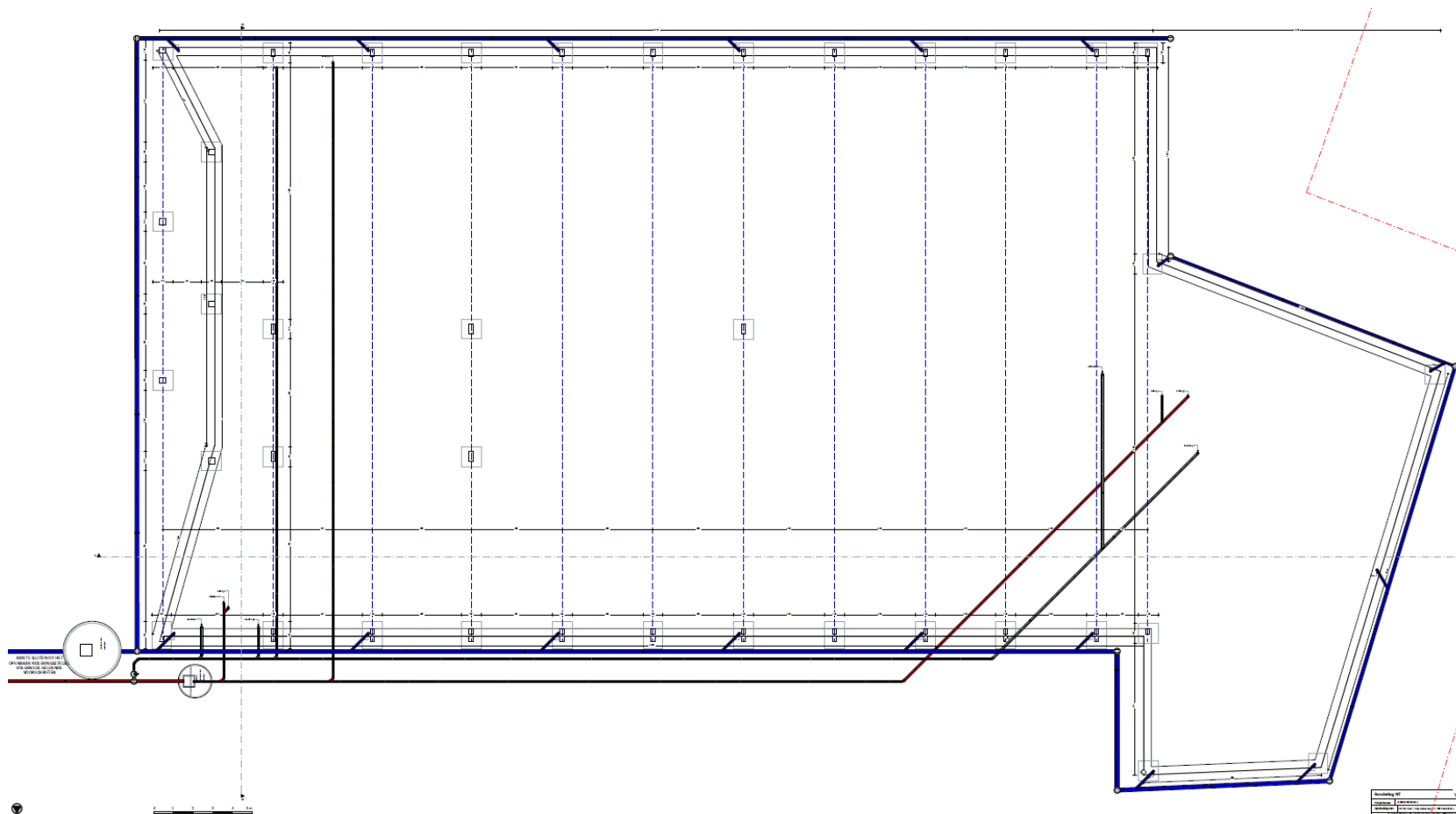
Figuur 9: Foto met huidige toestand van het terrein, vanuit noordoostelijke hoek naar het ZO.

Figuur 10: Foto met huidige toestand van het terrein, centraal op het terrein naar het NW.

Figuur 11: Overzicht van de bestaande toestand van het terrein met aanduiding van bebouwing en hoogteligging.

Figuur 13: Funderingsplan van de geplande bodemingrepen in het projectgebied. De putfunderingen situeren zich langs de rand van het toekomstige gebouw.

1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologienota

De oppervlakte van de geplande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen overschrijdt de drempelwaarden die opgenomen zijn in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologie meer verwacht wordt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld.

1.1.3 *Onderzoeksopdracht*

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

In het projectgebied of direct aangrenzend aan dit projectgebied zijn nog geen archeologische vindplaatsen gekend en werd nog geen geregistreerd archeologisch onderzoek uitgevoerd.

1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Het doel van dit bureauonderzoek, die een verplichte eerste fase vormt binnen elk archeologisch vooronderzoek, is te komen tot een inschatting van het archeologisch potentieel van het projectgebied op basis van een cartografisch en literatuuronderzoek, waarbij rekening wordt gehouden met de landschappelijke, archeologische en historische context, en met de aard en locatie van de geplande versturende bodemingrepen. Specifieke vraagstellingen zijn:

- - Heeft het projectgebied een archeologisch potentieel?
- - Is er reeds sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate?
- - Vormen de geplande ingrepen een bedreiging voor het archeologisch potentieel?
- - Welke aspecten verdienen aandacht bij eventueel archeologisch vervolgonderzoek?

1.1.3.3 Randvoorwaarden

Gezien een landschappelijk bodemonderzoek en een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem door de aard van de geplande werken onmogelijk en juridisch en economisch onwenselijk zijn, gaat het om een archeologienota op basis van een bureauonderzoek met een advies naar een uitgesteld landschappelijk bodemonderzoek, vooronderzoek met ingreep in de bodem, werfbegeleiding of vrijgave.

1.1.4 *Werkwijze en strategie van het onderzoek*

De bureaustudie gebeurt onder leiding van een erkend archeoloog van GATE. In functie van de geplande bodemingrepen en het archeologisch potentieel wordt het onderzochte gebied en haar directe omgeving in een landschappelijk, historisch en archeologisch kader geplaatst. Dit gebeurt op basis van een fysisch-, historisch- en archeologisch-cartografisch onderzoek en een literatuurstudie. Voor de huidige archeologische kennis wordt de Centraal Archeologische Inventaris (CAI) als basis gebruikt, waar nodig aangevuld met informatie uit andere literatuurbronnen. De ontwerpplannen met informatie over de geplande bodemingrepen, verkregen van de opdrachtgever, worden in een GIS-omgeving geprojecteerd ten opzichte van diverse fysisch-geografische, historische en archeologische kaartlagen die raadpleegbaar zijn op volgende websites:

- <http://www.geopunt.be>
- <http://www.dov.vlaanderen.be>
- <https://geo.onroerenderfgoed.be>
- <https://cai.onroerenderfgoed.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <http://cartesius.be>

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied is gesitueerd aan de Leernsesteenweg (nr. 222 tot 226) in Sint-Martens-Leerne, gelegen net ten noordoosten van de parochiekerk van Sint-Martens-Leerne.

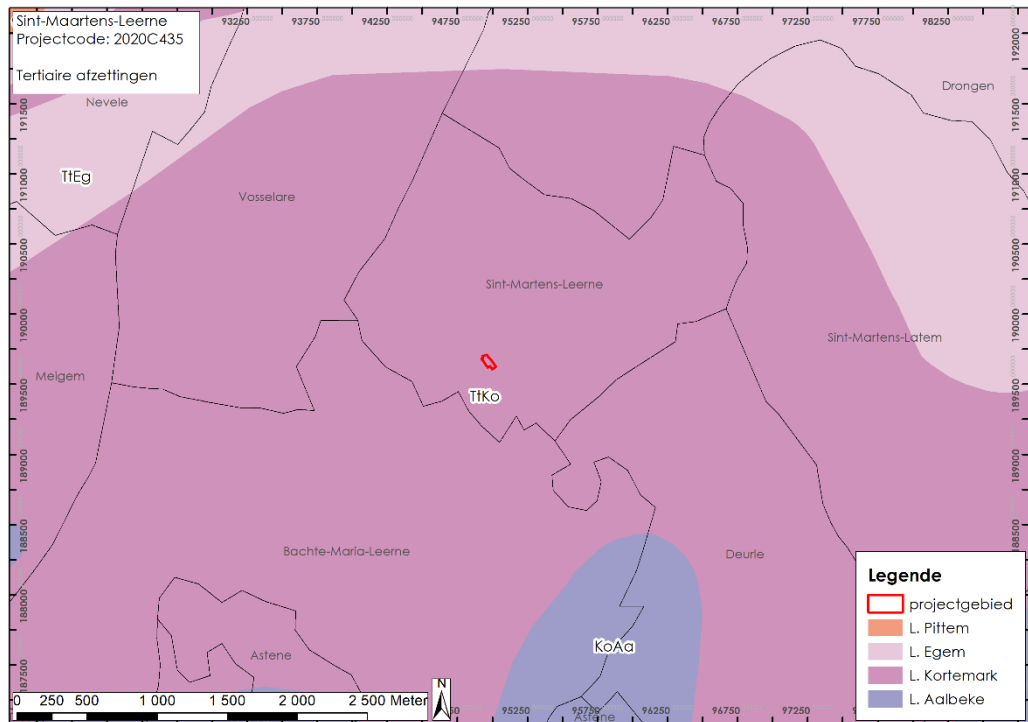
Op ruimer landschappelijk schaal is Sint-Martens-Leerne gesitueerd in de Vlaamse Vallei. De geologische sokkel bestaat uit de **Lid van Kortemark**, onderdeel van de Formatie van Tielt, daterend uit het Vroeg-Eoceen (Jacobs et al. 1999). Deze afzettingen bestaan uit grijze tot grijsgoene siltig klei, met intercalaties van zandige en siltige banden (Figuur 14).

Gezien de landschappelijke ligging is deze Eocene sokkel van minder belang in kader van dit archeologisch onderzoek. Lokaal reikt de diepte van de **Quartaire afzettingen** in de Vlaamse Vallei immers tot ca. 20-25 m (Figuur 15). Op basis van de Quartairgeologische profieltype kaart zijn deze Quartaire afzettingen gecodeerd als de code GF. Dit wijst op de aanwezigheid van niveo-eolische zandige afzettingen uit het eind-Weichseliaan met daaronder een overwegend zandige fluvioperioglaciale afzetting uit het Weichseliaan (De Moor et al. 1997) (Figuur 17). De eerste niveo-eolische sedimenten zijn volgens De Moor et al. (1997, 40): *“Ontstaan ten gevolge van een complexe opeenvolging van aanvoer van fluviatiele sedimenten, afgezet bij periodieke hoogwaterstanden op oeverwallen en in overstromingsbekkens langsheen verwilderde of reeds min of meer gefixeerde rivierbeddingen, van lokale fluvio-eolische herwerking van de riviersedimenten...”*. Fluvioperioglaciale afzettingen zijn ontstaan door de werking van vlechtende rivieren in glaciële omstandigheden, gekenmerkt door een grote fluviatiele dynamiek, sterke seizoensale en periodieke debieten en aanvoer van sediment.

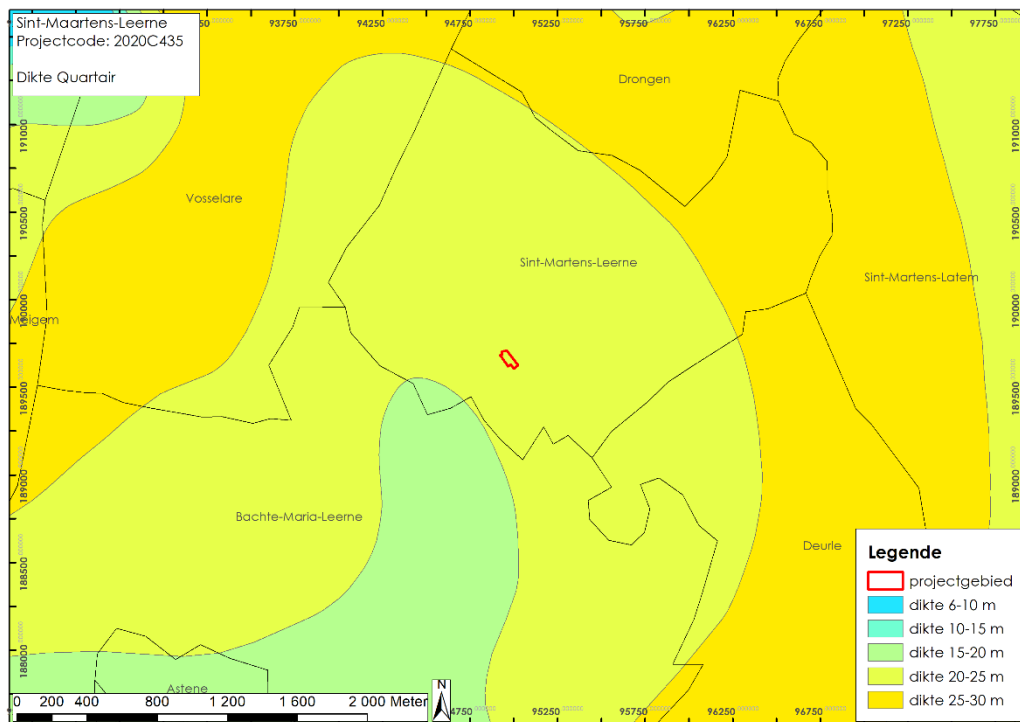
Op vlak van **geomorfologie** situeert het projectgebied zich op de westelijke rand van de Vlaamse Vallei, net aan de grens met de alluviale vlakte van de Leie (Figuur 16). Lokaal wordt dit gekarteerd als de *‘rug van Bachte-Baarle’*, een morfografische eenheid binnen het *‘westelijke ruggencomplex’*, dat zoals de naam aangeeft het geomorfologisch complex in het westen van de Vlaamse Vallei aanduidt. Deze relatief vlakke rug heeft een gemiddelde breedte van ca. 500 m, varieert in hoogteligging van ca. 14 m (TAW) op zijn zuidelijke uiteinde tot ca. 10 m (TAW) op zijn noordelijke uiteinde. Op deze rug kunnen occasioneel longitudinale depressies voorkomen van geringe diepte en omvang.

Op ruimere schaal wordt de macro-**topografie** van de regio rond het projectgebied bepaald door de morfografische eenheden, namelijk de alluviale vlakte van de Leie en het westelijke ruggencomplex, met name de rug van Bachte-Baarle (Figuur 18). Hoewel deze eenheden duidelijk te onderscheiden zijn en worden begrensd door scherpe grenzen in het reliëf blijven de absolute hoogteverschillen beperkt, ca. 4-5 m tussen de alluviale vlakte en de ruggen. Op vlak van micro-topografie valt weinig op te merken binnen de grenzen van het projectgebied. Het centraal en noordelijk deel van het projectgebied ligt relatief hoger dan de zuidelijke rand, die zacht afhelt richting de grens met de alluviale vlakte. De hoogteligging van het gebied ligt tussen ca. 11.8 en 12.8 m (TAW) (Figuur 19 tot Figuur 21).

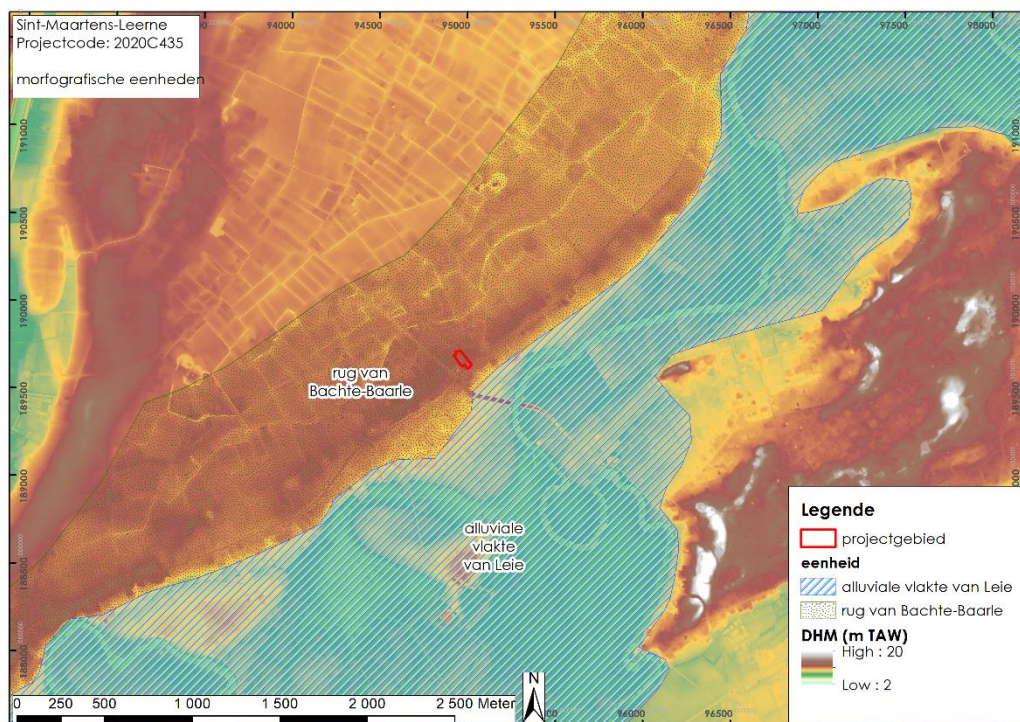
Op vlak van **bodemontwikkeling** zijn twee zones te onderscheiden in het projectgebied (Figuur 22). De noordelijke helft van het terrein is gekarteerd als Pbc, wat wijst op een droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Het zuidelijke deel van het terrein is gekarteerd als OB, wat wijst op een bebouwde zone.

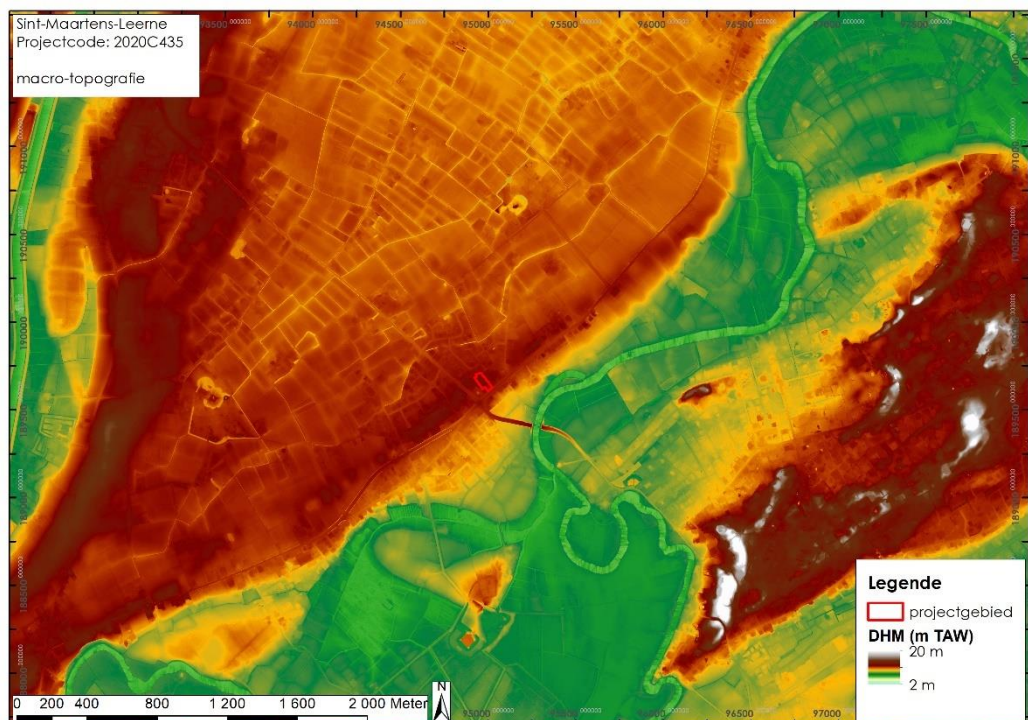
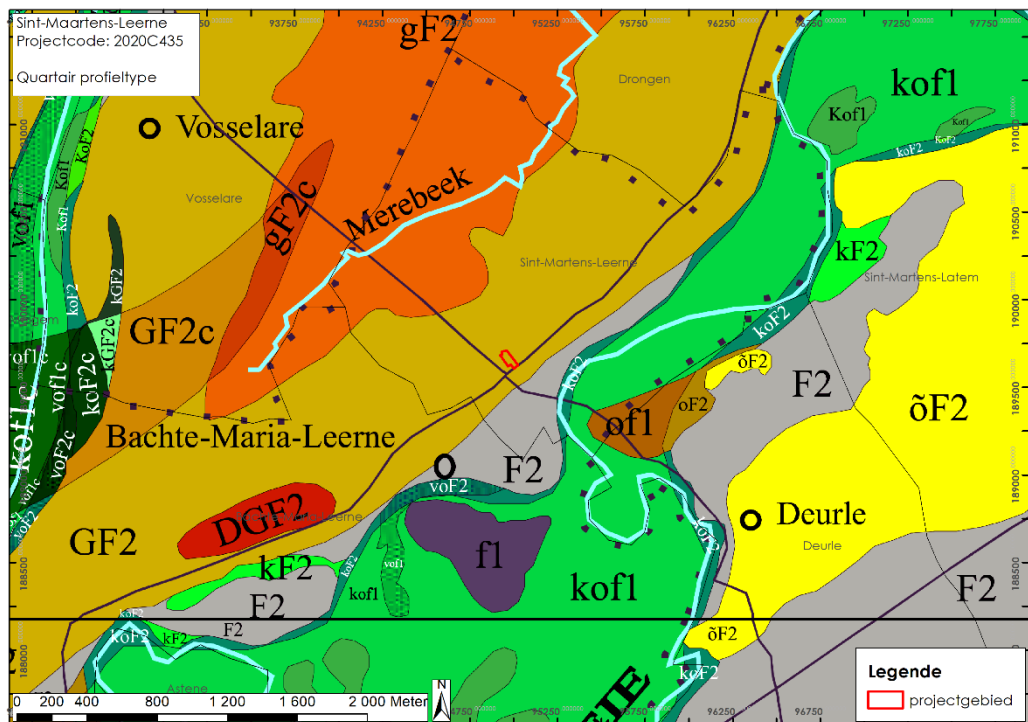
Figuur 14: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

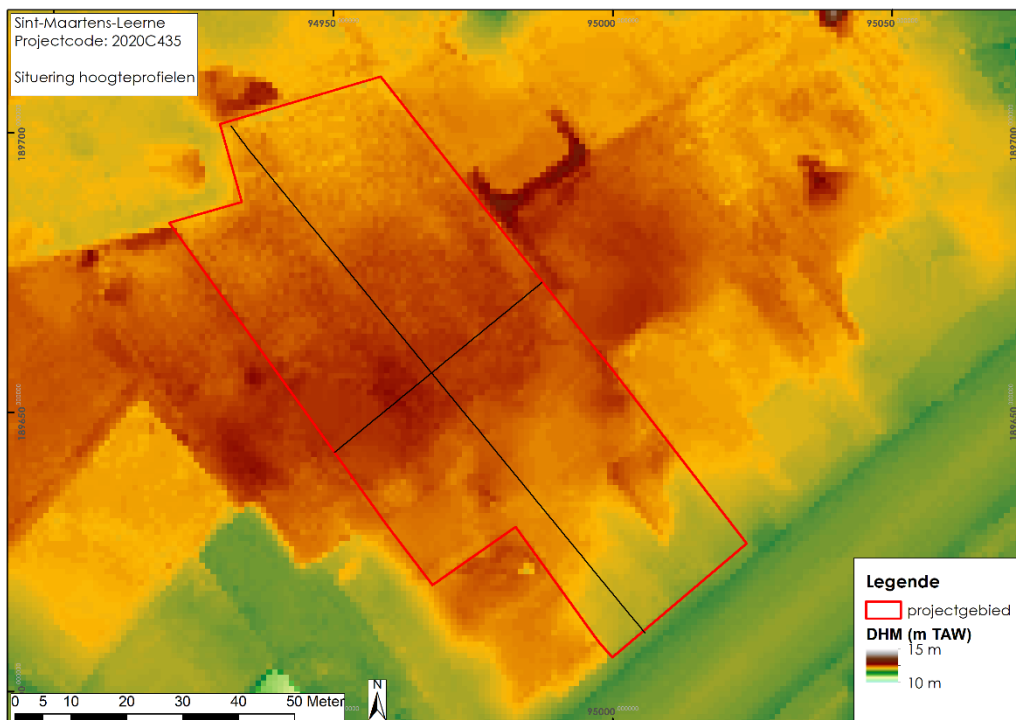

Figuur 15: Overzicht van de opvulling van de Vlaamse Vallei en dikte van Quartaire afzettingen (© DOV).

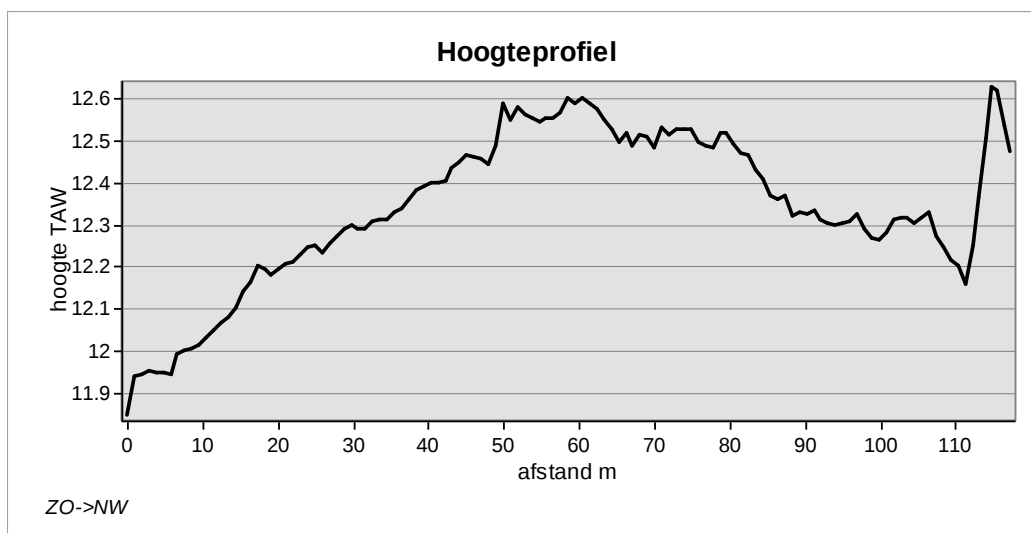

Figuur 16: Overzicht van belangrijkste morfografische eenheden in de regio rond het projectgebied.

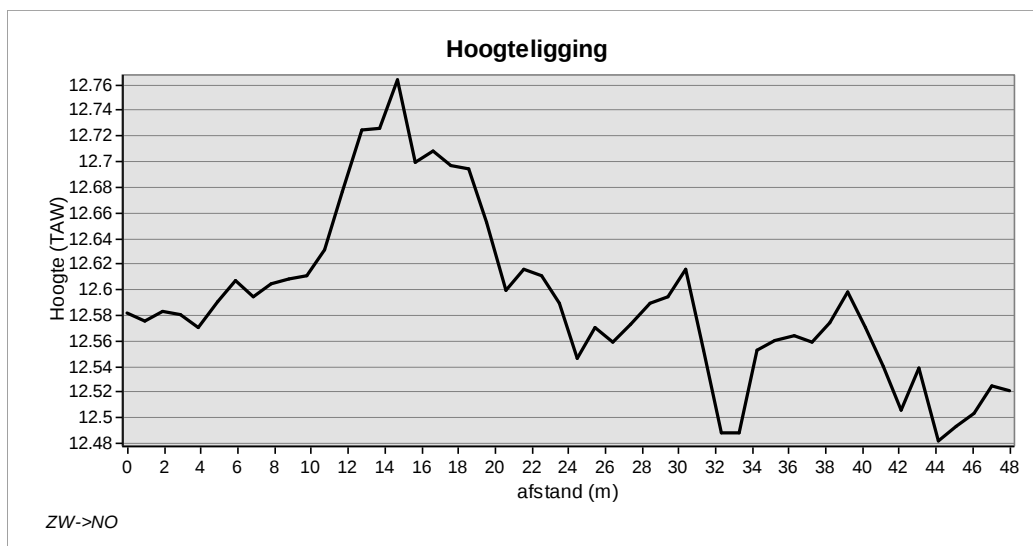

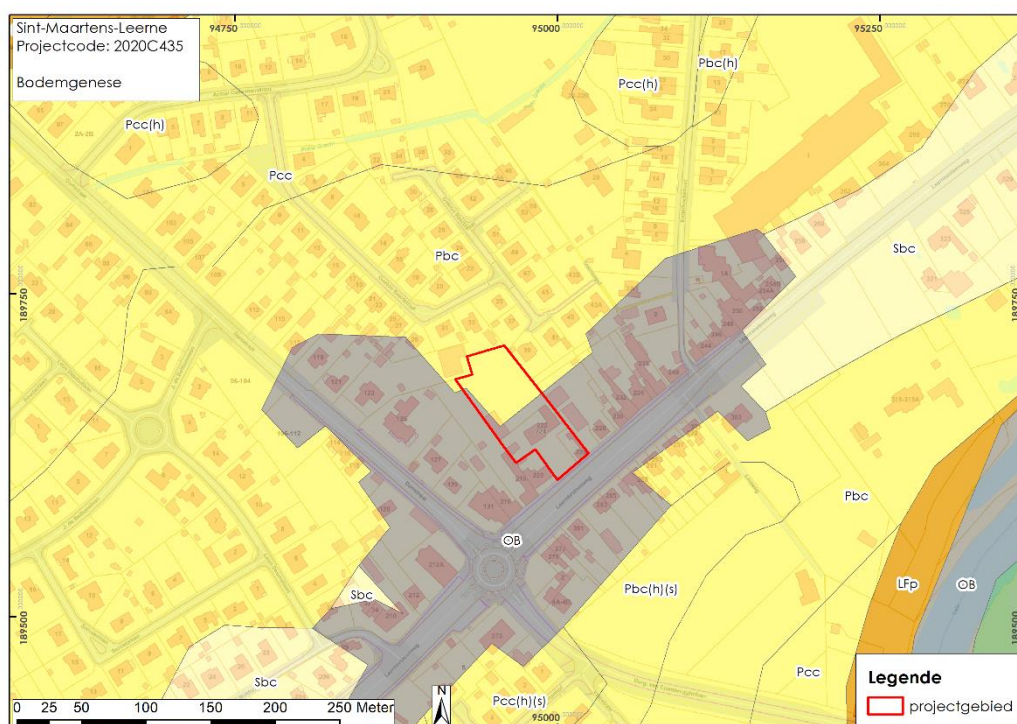
Figuur 19: Overzicht van micro-topografie binnen het projectgebied (© DOV).

Figuur 20: Profiel van hoogteligging in lengterichting (ZO naar NW; © DOV).

Figuur 21: Profiel van hoogteligging in breedterichting (ZW naar NO; © DOV).

Figuur 22: Uitsnede van bodemkaart ter hoogte van het projectgebied(© DOV).

1.2.2 Historisch cartografische situering

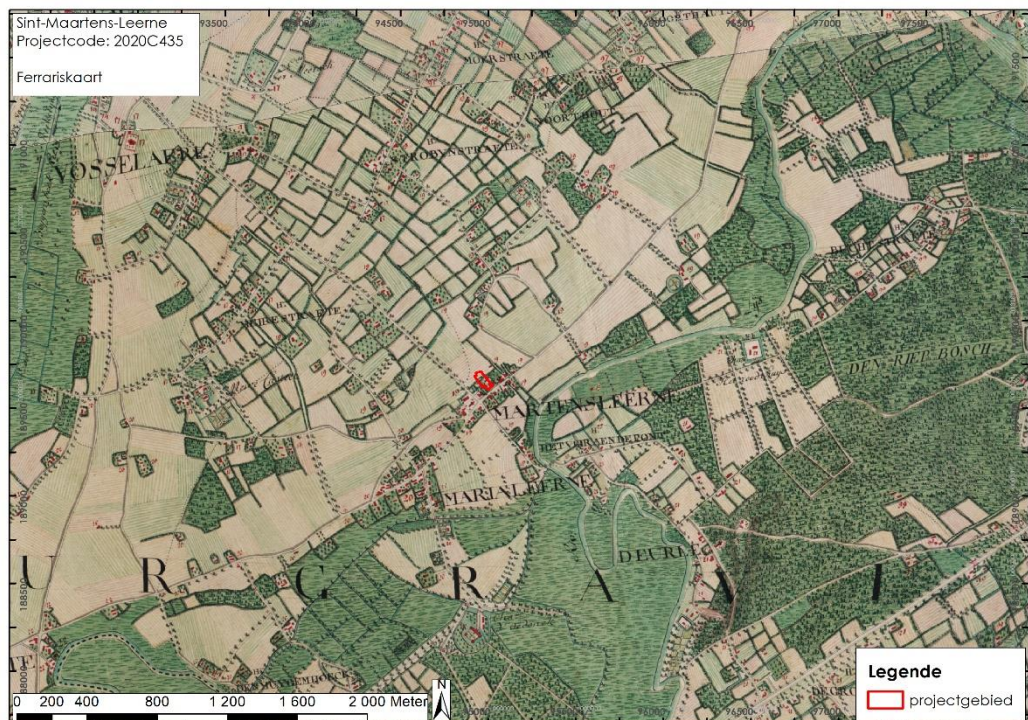
De oudste vermeldingen van Sint-Martens-Leerne dateren uit 1192 en 1206 als respectievelijk *Lederna* en *Lederna Sancti Martini* (*inventaris onroerend erfgoed Vlaanderen, ID 14242*). Sint-Martens-Leerne behoorde toen zeker voor een deel toe aan de heerlijkheid van de Heren van Nevele. Andere heerlijkheden met invloed in Sint-Martens-Leerne zijn de heerlijkheden van Drongen, Hansbeke en Gampelare.

De parochiekerk van Sint-Martens-Lerne wordt voor het eerst vermeld in 1206 als eigendom van de Kapittel van Doornik.

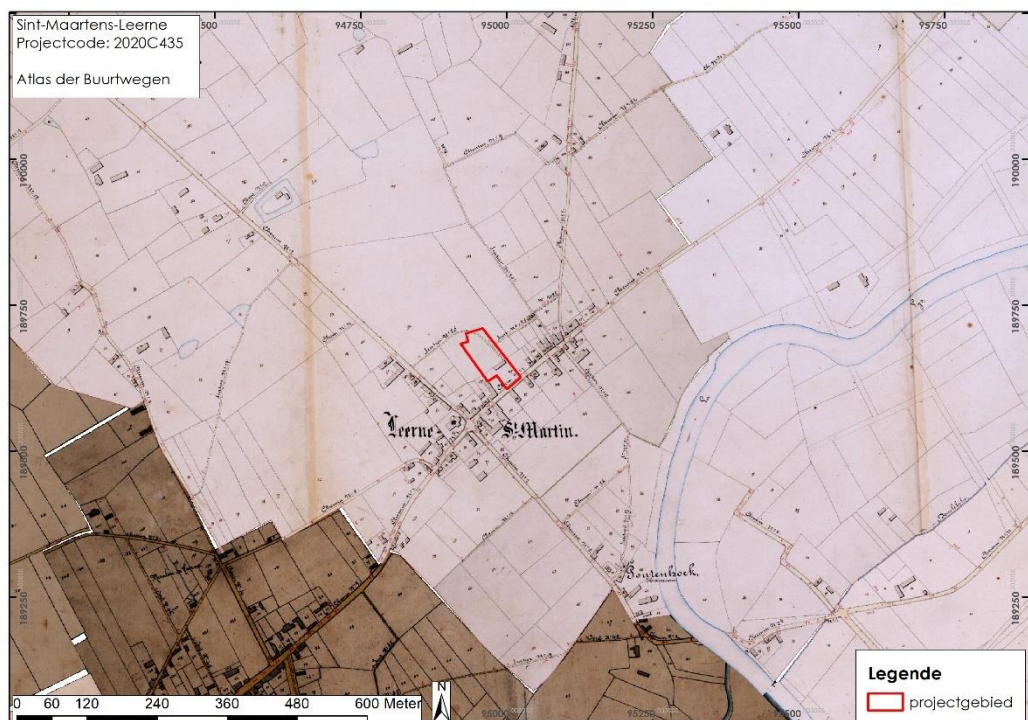
Voor de oudste grootschalige cartografische bronnen van het projectgebied waar enige landschappelijke informatie op te zien is is het wachten tot het eind van de 18de eeuw met de Kabinetkaart van Graaf Ferraris, de zogenaamde *Ferraris-kaart* (Figuur 23). Op deze kaart is ruimtelijke structuur van de hedendaagse dorpskern reeds zichtbaar. De parochiekerk, gelegen aan de Leernsesteenweg en Damstraat is reeds zichtbaar, met enige bebouwing langs de invalswegen naar dit kruispunt en parochiekerk. Op ruimere schaal is zichtbaar dat de rug van Bachte-Baarle al volledig onder exploitatie is gebracht. Deze relatief droge zandgronden leenden zich goed tot kouters voor akkerbouw. In de natte alluviale vallei van de Leie, ten zuidoosten, zijn weiden aanwezig.

Dezelfde rurale structuur van deze parochie blijft duidelijk zichtbaar in de 19de eeuw. Op basis van de Topografische kaart Vandermaelen (Figuur 26), Popp-kaart (Figuur 25) en Atlas der Buurtwegen (Figuur 24) is te zien dat de dorpskern zich stelselmatig, doch beperkt uitbreidt, maar de rurale dualiteit tussen akkerland op de rug van Bachte-Baarle en weides in de vlakte van de Leie bewaard blijft.

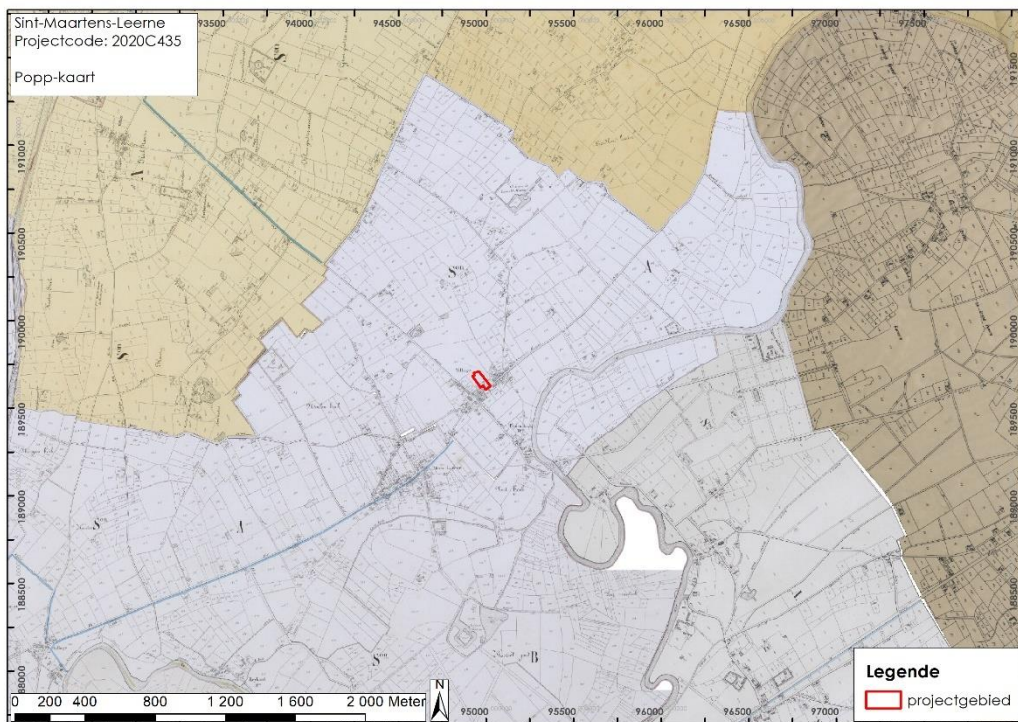
Vooraf vanaf de tweede helft van de 20ste eeuw is een merkbare ontwikkeling zichtbaar in de bebouwing van de gemeente en een duidelijke afname van het overwegend rurale karakter (Figuur 27 tot Figuur 32). Vooral infrastructuur en bebouwing neemt toe. Het landschap wordt ingericht om meerdere functies te dienen in plaats van het overwegend rurale aspect uit voorafgaande perioden. Residentiële, commerciële, recreatieve aspecten krijgen een steeds toenemend belang. Met name op het einde van de 20ste eeuw en begin van de 21ste eeuw is een merkbare groei te merken van de residentiële buurten in en vooral rondom de historische dorpskern. Niet enkel de groei binnen Sint-Martens-Lerne is hier merkbaar maar ook de verdichting tussen de naburige dorpen is zeer duidelijk, met name de oostelijke dorpen Deurle en Sint-Martens-Latem.

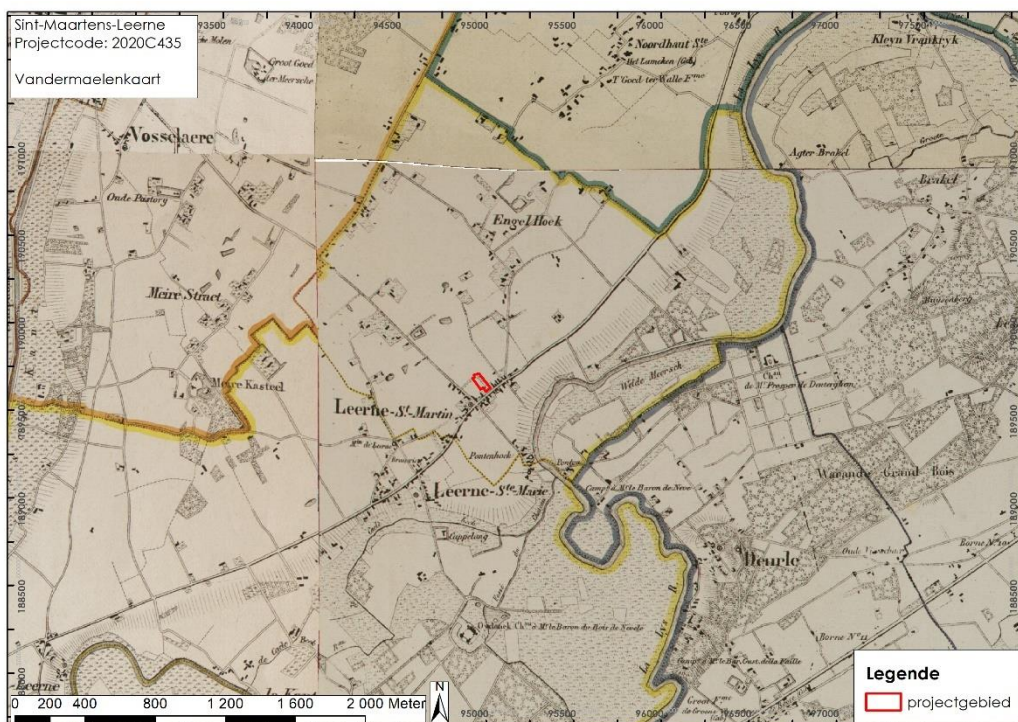
Figuur 23: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 24: Uitsnede midden 19de-eeuwse Atlas der buurtwegen (ca. 1840) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 25: Uitsnede midden 19de-eeuwse Popp-kaart (1842-1879) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 26: Uitsnede midden 19de-eeuwse topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 27: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 28: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 29: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 30: Orthofoto genomen in de periode 2008-2011 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 31: Orthofoto uit 2016 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 32: Meest recente orthofoto, winteropname uit 2019 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

1.2.3 Archeologische situering

In de directe omgeving van het projectgebied zijn reeds enkele archeologische vindplaatsen bekend uit diverse perioden. Dit blijkt uit de ruimtelijke spreiding van de archeologische vindplaatsen uit het Centraal Archeologisch Inventaris en bestaande archeologienota's en nota's. Hiernavolgend wordt gefocust op de gekende archeologische vindplaatsen in de directe nabijheid van het projectgebied, zeer concreet binnen een perimeter van ca. 1 km rondom het projectgebied (Figuur 33).

Op vlak van prospectie door middel van **luchtfotografie** kan worden gewezen op één CAI-locatie (CAI 156878) ten zuidoosten waar een circulaire vorm is herkend. Deze is echter minstens deels gevormd door een oude meander van de Leie.

Op vlak van **archeologische veldprospecties** wordt een vindplaats aan de Engelhoekstraat (CAI 972020), ca. 400 m ten noordoosten van het projectgebied vermeld. Hier werd lithisch materiaal aangetroffen. Over de gemeentegrens in Deurle werd bij een veldprospectie (CAI 32620) Romeins aardewerk aangetroffen (Vermeulen 1992). Het CAI vermeld hier de aanwezigheid van terra sigillata, inheems waar en handgedraaid waar.

Wat betreft archeologische **mechanische prospectie** kan worden verwezen naar een proefsleuvenonderzoek uit 2014 in de Meirebeekstraat waar nederzettingssporen uit de metaaltijden tot Romeinse periode werden gevonden. Tijdens de daaropvolgende opgraving (voorlopig nog ongepubliceerd) werd een meefasig erf aangesneden, bestaande uit meerdere hoofdgebouwen, bijgebouwen, waterputten en randstructuren. Twee waterputten werden gedateerd in de IJzertijd (ca. 800-550) en in overgang van IJzertijd naar Romeinse periode. De meeste nederzettingssporen werden gedateerd in de vroeg-Romeinse periode tot ca. 3de-4de eeuw n.Chr. Daarnaast werden nog twee beenderpakgraven uit de Midden-Bronstijd A aangetroffen (De Logi 2017, 23).

Op vlak van **archeologisch opgravingen** wordt een twee onderzoeken aan de Cassimanstraat (CAI 979 & 979941). Tijdens het eerste onderzoek werd een Romeins grafveld met 15 graven blootgelegd. Één graf dateert uit de periode tussen ca. 70 en 150 AD, 13 graven uit de periode tussen ca. 150-190 AD en één graf uit de tweede helft van de 3de eeuw (Vermeulen 1985). Bij het tweede onderzoek werd nog een brandrestengraf aangetroffen uit de 1ste tot 3de eeuw (Vanhee 2004). Vlakbij de locatie van de opgraving werd eveneens bij een toevalsvondst (CAI: 157130) een afvalkuil en bewoningslaag aangetroffen met aardewerk uit de midden-Romeinse periode.

Ten slotte vermelden we nog enkele nabijgelegen locaties in het CAI van **bouwkundig erfgoed**. Het gaat om te beginnen om de oude parochiekerk (CAI 970938) die in de loop van de 19de eeuw werd vernield. Verder bevinden zich in de nabijheid van het projectgebied ook nog een middeleeuwse hoeve, het Goed Gerolfcruce (CAI 970945), een hoeve uit de 19de eeuw genaamd Hoeve van Autreve (CAI 970947) en het Kasteel van Crombrughe gelegen ten noorden van het projectgebied dat teruggaat op een motte met neerhof (CAI 972046).

In recente jaren werden ook een aantal **archeologienota's** en **nota's** geschreven in het kader van omgevingsvergunningen. Een eerste situeert zich in de Damstraat (ID 1569) op ca 150 m van het projectgebied. Tijdens een

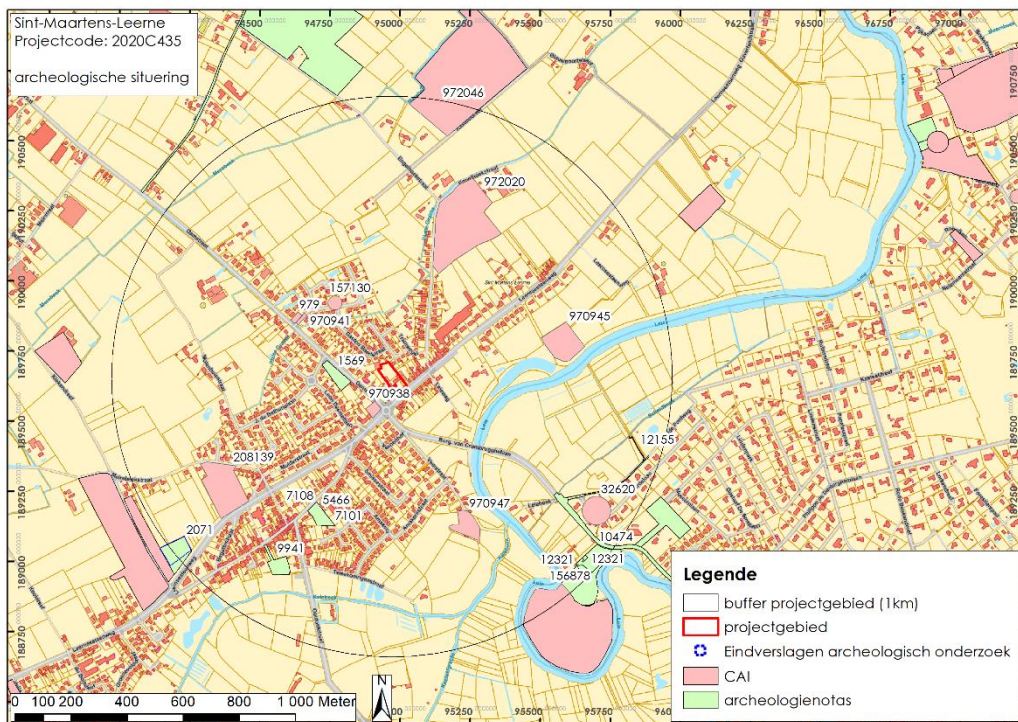
proefsleuvenonderzoek werden twee vermoedelijke spiekers uit de Late IJzertijd/Romeinse periode aangetroffen. Hier werd geen verder onderzoek geadviseerd.

Een volgende archeologienota en nota situeert zich langs de Leernsesteenweg ten zuiden van huidig projectgebied (ID 5466, 7101 en 7108). Hier werd een vermoedelijke vroeg-middeleeuwse nederzetting aangetroffen (De Brant et al. 2018). De geadviseerde archeologische opgraving is nog niet uitgevoerd of nog niet openbaar gemaakt in een gepubliceerd eindverslag.

Een volgende archeologienota situeert zich verder zuidwestelijk op de Leernsesteenweg (ID 9941). Het betreft een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek waaruit bleek dat het terrein in die mate was verstoord dat verd archeologisch onderzoek niet wenselijk was.

Nog verder zuidwestelijk, op de rand van vastgestelde buffer rondom het projectgebied situeert zich nog de site Bachte-Maria-Leerne Kiekendreef (ID 2071). Volgend op een fase van vooronderzoek werd een opgraving uitgevoerd (ID 792) waarbij een erf uit de midden-bronstijd A werd aangetroffen, bestaande uit een hoofdgebouw een meerdere bijgebouwen en randstructuren (De Kreyger et al. 2018).

Verder oostelijk van het projectgebied, in Deurle, werd een eerste archeologienota opgesteld voor een lineair tracé in kader van wegenwerken langs de Pontstraat (ID 12155). Het betreft louter een bureaustudie waar geen vervolgonderzoek werd geadviseerd. Een tweede archeologienota ter hoogte van de Pontstraat 83 (ID 10474 & 12321) situeerde zich in de omgeving van de kasteelsite Hof ter Laecke. Een proefsleuvenonderzoek kon enkele archeologische sporen uit de 16de tot 18de eeuw blootleggen die in verband stonden met de bijgebouwen op dit domein en ook kon de vierkante gracht worden aangesneden (Terry 2019).

Figuur 33: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de nabije omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).

1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied

Het projectgebied is gesitueerd op een relatief droge zandrug gesitueerd op het landschappelijk gradiënt tussen zandstreek en de vallei van de Leie. De historische en cartografische bronnen kunnen het ontstaan van de parochie en nederzetting in Sint-Martens-Leerne terugplaatsen tot de volle middeleeuwen, ca. 1192. Vanaf de middeleeuwen kan de ontwikkeling van de rurale nederzetting gevolgd worden tot de hedendaagse periode. Uit de archeologische situering van het gebied blijkt dat in de onmiddellijke nabijheid (max. 1 km) van dit projectgebied al enkele archeologische sites gekend zijn die getuigen van een occupatie van de regio doorheen de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen. Tijdens veldprospecties in de buurt van het projectgebied kwamen zelfs prehistorische artefacten aan het licht.

1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Het projectgebied is gesitueerd in het dorpscentrum van Sint-Martens-Leerne en heeft een omvang van ca. 4800 m². Het is gesitueerd, net zoals de gehele kern van Sint-Martens-Leerne, op de landschappelijk gradiënt tussen de alluviale vlakte van de Leie in het oosten en zandig Vlaanderen in het westen. Vanuit geomorfologisch standpunt kan dit worden geïdentificeerd als de rug van Bachte-Baarle (onderdeel van het westelijk ruggencomplex van de Vlaamse Vallei). Op basis van het historisch-cartografisch onderzoek kan de ontwikkeling van de rurale parochie worden geschetst vanaf de middeleeuwen en de gedetailleerde ontwikkeling vanaf de 18de eeuw. De archeologische situering

toonde, ten slotte, aan dat de onmiddellijke omgeving van het projectgebied rijk is aan archeologische sites met meerdere gekende archeologische sites uit diverse perioden binnen een straal van 1 km.

Op basis van de landschappelijke situering en de archeologische voorkennis uit de ruime omgeving van het projectgebied kan een groot potentieel vastgesteld worden voor het aantreffen van archeologische sporen en vondsten vanaf de prehistorie. Er zijn op basis van dit bureauonderzoek geen indicaties voor een mogelijke eerdere versterking van het bodemarchief ter hoogte van het projectgebied, behalve mogelijks onder de bestaande structuren. Op basis van de landschappelijke situering van het projectgebied moet immers extra aandacht worden gevraagd voor het archeologisch potentieel wat betreft steentijd vondstenconcentraties. De unieke landschappelijke positie waarin dit projectgebied zich bevindt, namelijk een droge zandrug op de rand van de alluviale vlakte van de Leie, blijkt vanaf het Finaal-Paleolithicum een bij voorkeur verkozen vestigingslocatie voor jager-verzamelaars (Crombé et al. 2011, 2015; Crombé, Robinson 2017; Crombé 2020). Ook tijdens de jongere archeologische perioden bleef deze locatie aantrekkelijk voor menselijke occupatie, zo blijkt eveneens uit de reeds gekende archeologische sporensites vanaf de bronstijd tot middeleeuwen in de onmiddellijke nabijheid van het projectgebied.

Verder vooronderzoek dient uitgevoerd te worden om dit potentieel verder in te schatten. Gezien deze archeologienota slechts op basis van een bureauonderzoek wordt uitgeschreven, wordt in het Programma van Maatregelen een gefaseerd vooronderzoek voorgesteld met als doel dit potentieel tot archeologische kenniswinst verder te onderzoeken, exploiteren en evalueren.

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Crombé, Philippe, Sergeant, J., Robinson, E., & De Reu, J. (2011) Hunter-gatherer responses to environmental change during the Pleistocene-Holocene transition in the southern North Sea basin: final Palaeolithic-Final Mesolithic land use in northwest Belgium. *Journal of Anthropological Archaeology*, 30(3), 454–471.

Crombé, P., Verhegge, J., Deforce, K., Meylemans, E., & Robinson, E. (2015) Wetland landscape dynamics, Swifterbant land use systems, and the Mesolithic-Neolithic transition in the southern North Sea basin., *Quaternary International*, 378, 119–133.

Crombé, P., & Robinson, E. (2017) Human resilience to Lateglacial climate and environmental change in the Scheldt basin (NW Belgium). *Quaternary International*, 128(B), 50–63.

Crombé, P. (2020) The environmental setting for the Lateglacial recolonization of the Scheldt basin (North-west Europe) by the Federmesser Gruppen. In S. B. Grimm, M.-J. Weber, L. Mevel, & I. Sobkowiak-Tabaka (Eds.), *RGZM-Tagungen Vol. 40*, pp. 51–66, Burgos, Spain.

De Brandt, R., Genbrugge, S., Hoorne, J. (2018) *Archeologienota: Bachte-Maria-Leerne Leernsesteenweg, Verslag van Resultaten*, onuitgegeven archeologienota Adegem.

De Kreyger, F., Genbrugge, S., Van Nuffel, J., De Logi, A., Hoorne, J. (2018) *Eindverslag archeologische opgraving Bachte-Maria-Leerne Kiekendreef*, Adegem.

De Logi, A., De Kreyger, F. (2014) *Bachte-Marie-Leerne - Meirebeekstraat. Archeologisch vooronderzoek - november 2014*, DL&H-Rapport 17, Deinze.

De Logi, A. (2017) *Archeologienota: Bachte-Maria-Leerne-Kiekendreef, Verslag van Resultaten*, onuitgegeven archeologienota Adegem.

De Moor, G., Van De Velde, D., Meert, L., (1997) Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart - kaartblad 21, Tielt. Vlaamse overheid, dienst Natuurlijke Rijkdommen, p97.

Jacobs, P., De Ceukelaire, M., De Breuck, W., De Moor, G., & De Geyter, G. (1999) Toelichting bij de geologische kaart van België, Vlaams Gewest. Kaartblad 21, Tielt (Schaal 1:50.000). Brussel: Ministerie van economische zaken.

Terryn, B. (2019) *Nota: Sint-Martens-Latem Pontstraat, Verslag van Resultaten*, onuitgegeven nota, Bassevelde.

Vanhee D., (2004) *Deinze – Sint-Martens-Leerne Damstraat.*, Jaarverslag 2004 Kale-Leie Archeologische Dienst: 14-15.

Vermeulen F., (1985) *A Roman cemetery at Sint-Martens-Leerne (Deinze, East-Flanders)*. Ed. Nenquin J., *Scholae Archaeologicae* 1.

Vermeulen, F. (1992) *Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventaris en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse Zandstreek*, Archeologisch Inventaris Vlaanderen, Gent, p 52.

Collecties: /

Kaartmateriaal:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778] kaartblad 58
- Topografische kaart van Vandermaelen [1846 – 1854]
- Topografische kaart van Popp [1805-1879]

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://cartesius.be>

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1: Situering van projectgebied op archeoregio's.	1
Figuur 2: Situering van projectgebied op topografische kaart (bron: Topografische Kaart van België, kaartblad 21; Geopunt/AGIV).	2
Figuur 3: Situering van projectgebied op kadaster (bron: GRB; Geopunt/AGIV).	2
Figuur 4: Situering van projectgebied op orthofoto (bron: orthofotomozaïek winteropname 2019; Geopunt/AGIV).	3
Figuur 5: Geplande werkzaamheden en bodemingrepen op kadaster (bron: GRB; Geopunt/AGIV).	4
Figuur 6: Foto met huidige toestand van het terrein, vanaf de Leernesteenweg naar NW.	4
Figuur 7: Foto met huidige toestand van het terrein, centraal op het terrein naar het W.	5
Figuur 8: Foto met huidige toestand van het terrein, vanuit noordoostelijke hoek van het terrein naar ZO.	5
Figuur 9: Foto met huidige toestand van het terrein, vanuit noordoostelijke hoek naar het ZO.	6
Figuur 10: Foto met huidige toestand van het terrein, centraal op het terrein naar het NW.	6
Figuur 11: Overzicht van de bestaande toestand van het terrein met aanduiding van bebouwing en hoogteligging.	7
Figuur 12: Overzicht van geplande ingrepen en bouwwerkzaamheden in het projectgebied.	8
Figuur 13: Funderingsplan van de geplande bodemingrepen in het projectgebied. De putfunderingen situeren zich langs de rand van het toekomstige gebouw.	9
Figuur 14: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).	13
Figuur 15: Overzicht van de opvulling van de Vlaamse Vallei en dikte van Quartaire afzettingen (© DOV).	14
Figuur 16: Overzicht van belangrijkste morfografische eenheden in de regio rond het projectgebied.	14
Figuur 17: Uitsnede quartair geologische profieltypekaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).	15
Figuur 18: Overzicht van macro-topografie van regio rond projectgebied (© DOV). ..	15
Figuur 19: Overzicht van micro-topografie binnen het projectgebied (© DOV).	16
Figuur 20: Profiel van hoogteligging in lengterichting (ZO naar NW; © DOV).	16
Figuur 21: Profiel van hoogteligging in breedterichting (ZW naar NO; © DOV).	17
Figuur 22: Uitsnede van bodemkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV).	17
Figuur 23: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 24: Uitsnede midden 19de-eeuwse Atlas der buurtwegen (ca. 1840) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 25: Uitsnede midden 19de-eeuwse Popp-kaart (1842-1879) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	20
Figuur 26: Uitsnede midden 19de-eeuwse topografische kaart van Vandermalen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	20

Figuur 27: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	21
Figuur 28: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	21
Figuur 29: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	22
Figuur 30: Orthofoto genomen in de periode 2008-2011 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	22
Figuur 31: Orthofoto uit 2016 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	23
Figuur 32: Meest recente orthofoto, winteropname uit 2019 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	23
Figuur 33: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de nabije omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).	26

